

Fjällräv i ryggan

Ill. Inger Lise Belsvik

Aktivitet 15: Ekosystemlek

TEMA: I denna lektion ska eleverna lära sig vad ett ekosystem är och vilket nära beroende som finns mellan arterna för deras överlevnad. Här har ett ekosystem valts där fjällräven är en aktiv art.

TIDSÅTGÅNG: Cirka 20 minuter, beroende på samspelet med eleverna.

PERIOD PÅ ÅRET: Aktiviteten kan genomföras utomhus och inomhus, året runt. Den är inte beroende av särskilda förhållanden.

UTRUSTNING

- » Artkort och/eller djurplakat med bilder av olika arter i ett utvalt ekosystem skrivs ut och sätts fast på eleverna.

Fjällräv i ryggen

BAKGRUND

Fjällräven har varit nästan borta från högfjällsekosystemet i Sverige under de senaste 80 åren. Idag ser vi hur viktig roll en liten predatorart kan spela i ett sårbart ekosystem. Vi vet ändå inte allt om artens roll i ekosystemet, men det kommer hela tiden fram nya fakta genom ny artkunskap. Aktiviteten syftar till att beskriva detta på ett sätt som är begripligt för eleverna.

GENOMFÖRANDE

Genomgående i den här uppgiften är att ställa rätt frågor på vägen, utan att det behöver finnas ett facitsvar. Eleverna ska själva tänka och reflektera.

1. Förklara begreppen:
 - » Vad är ett ekosystem?
 - » Vad är producenter, konsumenter och nedbrytare? Begreppen tas upp och reds ut tillsammans med eleverna. Syftet är att knyta samman arterna och deras anpassningar till deras miljöer, rovdjur, konkurrenser, faror, utmaningar och så vidare.
2. Eleverna får sig tilldelat eller väljer var sin art. Arterna är sådana som naturligt hör hemma i högfjällsekosystem: fjällräv, lämmel, järv, vildren, kungsörn, korp, växter av olika slag, ripor, rödräv, jaktfalk och liknande.
3. Eleverna ställer sig i en ring mage mot rygg, tätt intill varandra. Sedan ska de försöka sätta sig på varandras lår, alla samtidigt. Rörelsen styrs genom att man räknar gemensamt och rör sig sakta.
4. När alla eleverna sätter sig ned sakta kommer alla att vila på varandra. Detta visar hur viktiga alla eleverna är för att bilda en stabil cirkel, samtidigt som det kan vara en bild av ett ekosystem.
5. Sedan dras lämmeleven ut ur ringen. Då faller hela ringen i princip ihop. Detta ger mycket skratt och spontan aktivitet, men det är viktigt att få eleverna att reflektera över varför det hände.
6. Om det inte fungerar första gången kan det med fördel upprepas flera gånger för att få eleverna att acceptera intimiteten och rörelsens naturliga förlopp, när en elev faller ur cirkeln.

Fjällräv i ryggan

Kunskapsmål

Eleverna ska genom leken lära sig förstå hur beroende arterna i ett ekosystem är av varandra. Efter aktiviteten och samtalet ska eleverna veta vad ekosystem är och vad producent, konsument och nedbrytare är i ett ekosystem är.

Centralt innehåll enligt svensk läroplan Lgr11, (femte upplagan 2018).

IDROTT OCH HÄLSA:

- » Grovmotoriska grundformer, till exempel springa, hoppa och klättra. Sammansatta motoriska former (åk 1–6).
- » Lekar och rörelse i natur- och utemiljöer (åk 1–6).

BILOGI:

- » Djur och växter i fjällmiljön och hur de kan sorteras, grupperas och artbestämmas samt namn på några vanligt förekommande arter (åk 1–6).
- » Enkla näringskedjor som beskriver samband mellan organismer i ekosystem (åk 1–6).
- » Samband mellan organismer och den icke levande miljön (åk 4–6).
- » Människans beroende av och påverkan på naturen och vad detta innebär för en hållbar utveckling. Ekosystemtjänster, till exempel nedbrytning och pollinering, (åk 4–6).